

Vrijdag 17 juni

Doe workshop Bram Dobbelare- circusregie met grote jongeren groepen

Jongleeract in elkaar zetten in een hele korte periode.

Vooraf 9 scènes voorbereid, een scene instuderen, herhalen, tweede instuderen 1+2 herhalen, etc

- Iedereen achteraan op een rij stoelen
- Naam roepen kegel opgooien, ‘naam’ vangt,
- in cirkels aan komen lopen en overgooien
- Overgooien met twee, gelijktijdig, dus ander eindigt met de twee kegels
- Derde kegel toevoegen, kaskade, hele groep stormt toe
- Kegel uitpakken en met naam noemen doorgeven door de hele groep
- Kegel terug inleggen, aan de andere kant nieuwe uitpakken en terug doorgeven, na doorgeven terug op de rij achteraan
- 3 kegels overgooien
- 6 kegels passen
- tussen de passing komen staan met de hele groep! (iedereen kegel in hand)
- kungfu, iedereen in halve cirkel behalve 1, oogcontact kegel ‘door’ middelste gooien en ontwijken, na aantal de rest een voor een aanvallen
- middelste noemt namen op en die lopen jonglerend met drie kegels tot ze op twee rijen staan dan passen en iemand loopt er tussendoor naar voren, gesteund door aanmoedigingen van de anderen
- vooraan aangekomen tellen tot 3 en toss up, wegrennen op stoel zitten, einde

Doe workshop Sanne Bots de Wit – circus en theater methodieken met jongeren

Door elkaar lopen en dan in koning/koningin, ridder/paard, prins/prinseshouding staan. Beweging en reactie, in duo's. Geef iemand een duw en diegene reageert daarop met een tegenbeweging of emotie. Daarna stop en omdraaien. Impulsief, snel, maar maak het elkaar makkelijk te reageren. Niet naast iemand staan maar tegen iemand aanlopen bijvoorbeeld.

Hey, Wat, Niks, Oké

In duo's om en om tekst. Eerst uitproberen op alle mogelijke manieren de teksten uit te spreken en vervolgens de tekst te koppelen aan een beweging. Vervolgens een serie kiezen en deze uitwerken tot een stukje. Met daarin een conflict of onverwachte wending om het spannend te houden.

- Een spreekt ander aan, - Elkaar treffen, - Om elkaar heen draaien,

Performance Art

Niet rond een thema beginnen

Spelersgroep eerst leren kennen (andere hobby's ed.)

De voorstelling bestaat uit losse beelden, pictures (naam productie = Picture 307)

Nieuwe spanningen insteken na verloop van tijd, de groep 'wakker houden' tijdens het creatieproces

De begeleiders warmen de groep op vooraleer ze moeten optreden.

De kledij (wit hemdje en onderbroek) was wel een heikel punt voor de spelers

Discussiepunten:

1) Wat is de rode draad?

De groep gebruiken om beelden op te wekken. Een spelelement toevoegen en er een patroon in steken.

De spelers staan nooit alleen op scène, steeds in groep.

Puurheid doorheen de voorstelling (bijvoorbeeld: een kind tot 10 laten tellen in het Frans).

Sommigen gaan desondanks wel overacteren.

2) Overacting is een goed leermiddel in het begin. Daarna kan dit verfijnd worden tot bijvoorbeeld een neutrale positie.

De productiegroep had al ervaring in het 'overacting' de voorbije jaren. Bert en Frédérique hebben gezorgd voor een verfijning hiervan.

3) Vernieuwende stijl en invalshoek zorgt voor contrast en diversiteit in het circusveld

Deze aanpak kan gelinkt worden aan de artistieke opleiding die de begeleiders volgden op ACaPa

4) Let op voor onveilig gevoel als je de deelnemers op een pure manier 'on stage' laat staan

Een mogelijke reactie is dan 'overacting' om zich te verstoppen achter een rol

5) In hoeverre kiezen de spelers zelf welke elementen erin naar voren komen?

Het is een mengeling van eigen inbreng en inbreng docenten. Sturing is nodig om te komen tot een kwalitatief product, maar er werd ook gebruik gemaakt van een toevallige situatie of ingeving van de deelnemers.

6) Redelijk intieme voorstelling. Is het geschikt als straatvoorstelling? Kan deze voorstelling de aandacht van passerende mensen vasthouden?

Ze gaan op het Jeugd circus festival in Gent spelen (openlucht). Eigen straatproducties van Bert en Frédérique draaien WEL rond een thema/verhaal.

7) Redelijk verschil in leeftijd en niveau. Hoe pak je dat aan?

De voorstelling zo opbouwen dat iedereen, ook de technisch minder goede spelers, zichzelf kan tonen, zonder voor gek te staan.

Zaterdag 18 juni

Warming up

Warming-Up Zaterdag

Binnencirkel, buitencirkel, lopen/rennen in gelijke richting 1klap is binnenste ring draaien, 2klappen is buitenste ring draaien, 3klappen is wisselen van ring en ook de looprichting overnemen.

Door de zaal lopen, twee namen noemen die moeten proberen bij elkaar te komen, de rest moet dat voorkomen.

Cirkel, 1 in het midden en twee houden oogcontact, middelste moet proberen een van de vrije plekken in te nemen.

Haasje en jager √ (pistooltje), duim en wijsvinger

Doe workshop Femke Luyck - *het gebruik van dans/choreografie in het maken van een voorstelling*

Bereid een simpele serie van x keer 8 tellen voor die iedereen kan en daar is vervolgens eindeloos mee te variëren, van tempo tot plaats in de ruimte, contact, houding, hoogte, zitten liggen staan,

Met een kijkgroep elkaar verder helpen,

Zelf stukjes maken rond thema (insecten) zonder muziek en daarna met muziek.

Presentatie/getuigenis "Hoe maken wij een productie" + discussie en uitwisseling

→ *Diedom, Santelli (Sara Roos Dijkstra)*

Voorstelling 'Tuig'. De combinatie circus en theater kan voor verrassende effecten zorgen.

Het maken van een voorstelling in stappen:

- wie is de opdrachtgever? In dit geval: jeugdcircus Diedom
- wie is de groep?
Verschil in niveau zorgt vaak voor een extra moeilijkheid
- wat is je inspiratie? In dit geval: improvisatie-oefeningen, een beeld van een ei, thema uitwerken tot verhaal
Het hoeft niet steeds een 'eind-goed-al-goed' verhaal te zijn. Durf de harmonie te doorbreken. Rauwheid en spanning mag.
Acts maken die passen bij de opdracht die je kreeg.
Zorg voor groepsscènes.
Geef spelaanwijzingen
Vorm een geheel
- repetitieproces? Spelplezier, gebruik van ruimte, samenspel
- Voorstelling

Discussiepunten:1) Hoeveel flexibiliteit is er? Hoe ga je om met een strak stramien? Waar laat je de vrijheid aan de spelers en waar beslis je zelf?

Spelers hadden geen invloed over de invulling van het verhaal. Volgorde van de acts lag ook vast. Kostuums en decor hebben de spelers wel zelf gemaakt. Leuke toevallige dingen kunnen wel gebruikt worden in de voorstelling. Het is belangrijk om elke speler in zijn waarde te laten (volgens niveau van kunnen).

2) Verhaal over vogels te kinderlijk?

Er was weerstand over kledij van de luchtacrobates. Maar ze zagen uiteindelijk wel dat het mooi in het geheel paste. Iedereen die er in het begin bij was, heeft ook meegedaan aan de voorstelling. De rauwheid van het kinderspel is in de voorstelling verwerkt. Gebruik van viewpoint (zie verder)

→ *Circus Elleboog (Jochem van Stiphout – assistent regisseur)*

Nadruk op 'nieuw circus' met theaterelementen

Elleboog: grote budgetten en lange maakperiodes (half jaar, 2x per week repetities)

Filmfragment productie 'Ixus'

Als begeleider voorwaarden stellen (vb. geen luchtacro)

Nadenken over: wat wil je en hoe ga je het doen?

Inspiratie uit een model van de bedrijfseconomie 'Black Box' (input-output)

Open audities vooraf om in de presentatiegroep te geraken (niet alleen voor leden van Elleboog)

Tijdens de audities wordt er geselecteerd o.b.v. samenwerking, circustechnisch niveau (vooral acro), theater en spel, presentatie. De auditie is soortgelijk aan een repetitie (met verschillende oefeningen)

4 fasen in het maakproces:

- Circus en theater van mekaar scheiden. Improvisatie ed. aan de hand van een thema. Verzamelen van materiaal
- De combinatie tussen circus en theater opzoeken. Welke technieken willen de kinderen doen? Indelen in verschillende combinaties. Acts zelf laten creëren rond een thema. Verbindende tussenacts worden eraan gekoppeld (volgordes aanbrenge).
- Verhaal moet duidelijk zijn. (begin-midden-einde). Kostuums, decor, muziek,... in orde maken
- Doorloop van de voorstelling en finetuning. Toewerken naar eerste try-out voor publiek. Daarbij kan de hulp van een dramaturg worden ingeroepen (reflecteren over voorstelling). Iemand die erbuiten staat, moet de voorstelling kunnen vatten.

Voor elke fase is er ongeveer 5 weken de tijd. De groep wordt er ook van op de hoogte gebracht (duidelijkheid over wederzijdse verwachtingen).

Discussiepunten:1) Verkoop voorstelling?

10x gespeeld in een half jaar. Terwijl de productiegroep(en) trainen, kunnen er andere voorstellingen worden aangevraagd. Er zijn aparte trainingsavonden voor degenen die niet in een presentatiegroep zitten, maar wel een losse act ineensteken.

2) Voorzien alle productiegroepen tijd om externen in te lichten voor feedback over de voorstelling?

- verschillende begeleiders: nee, wegens tijdsgebrek → goede planning helpt!
- Dario: ja, bewust kiezen wie. Mensen die dicht bij de spelers staan, bij wie de spelers zich veilig voelen (regisseur,...)
- externe coaches tijdens productieweekend is goed, maar vaak was er geen tijd meer om de productie aan te passen. Iedereen zit in een andere creatiefase.

Mogelijke oplossingen:

- toonmoment of doorloop organiseren tijdens het jaar
- sneller creatieproces
- spreiding van de ondersteuning Circuscentrum

3) Gericht op proces of product?

Bepaalde Nederlandse presentatiegroepen zijn zeer productgericht. Maar er is ook aandacht voor samenwerking en spelplezier

In Vlaanderen komt het sociale, het proces vaak voorop. De combinatie van een groepsproces en een artistiek product in één jaar is moeilijk.

Reactie: als je product een doel is, zorgt dat automatisch ook wel voor een proces. Het voordeel van een korte tijdsspanne is dat er constant hard gewerkt moet worden aan de voorstelling.

In Vlaanderen:

- Eerste jaar: brainstormen, zoeken, uitproberen, selecteren
- Tweede jaar: intensief samenwerken met het materiaal dat je hebt geselecteerd
- Derde jaar: optreden

Het gaat vaak om een engagement van drie jaar met bijkomende voorwaarden (vb. 15+ jaar)

Elleboog: belang van ervaring door het spelen, niet steeds enkel blijven repeteren. Ixus heeft verschillende keren gespeeld. (40% verkocht, 60% uitwisselingen).

Nu: 1/8^e van het vorige budget beschikbaar.

4) Wat vind je van audities?

Audities is een ontwikkeling vanuit het verleden, toen er in Nederland veel concurrentie van jeugdtheater was. Het jeugdcircus raakte speelbeurten kwijt. Daarom was het belangrijk om kwalitatief beter te zijn dan hen.

In Vlaanderen zijn audities (tot nu toe) nergens het geval.

In Nederland ondertekenen de gekozen spelers een (niet-bindend) contract dat handelt over aanwezigheid, engagement ed. Als het niet wordt nagekomen? Sociaal proberen oplossen door gesprekken. Éénmaal is er iemand effectief uit de groep gezet.

Audities zorgen ervoor dat de productiegroep enkel voor een elitegroep is. Enkel zeer technische jongeren. (ook aandacht voor samenwerking en 'durven tonen'). Als je een groep gelijkgezinden (elite) samenbrengt, werkt dit ook gemakkelijker.

5) Wat noem je een productiegroep? Wat is het onderscheid tussen amateurgezelschappen en professionele gezelschappen? Hoeveel verlang je van je spelers?

In circus Poehaa (Arnhem) zijn er verschillende groepen:

- Voorstellingsgroep
- Demo-groep

- Trainingsgroep
- Verschillende projecten

De bedoeling is om spelers te creëren die in elk product mee moeten kunnen.

In Vlaanderen: productiegroep en daarna een doorstromingsgroep (vb. Kronkel)

Afhankelijk van leeftijd (is 18+ nog jeugdcircus?)

Veel voormalige jeugdcircus-deelnemers willen zich verder ontwikkelen.

Spinn-off producties; het leidt ergens toe. Er zijn verschillende amateurgroepen die doorgroeien als semi-profs of profs en in het circuit meedraaien (Shake That is op die manier gegroeid).

Visie Nederlands jeugdcircus: Jeugdcircusgroepen om het circus te promoten. Af en toe treden ze dan ook op voor geld om de organisatie financieel draaiende te houden.

→ *Cirkus in Beweging (Isabel Van Maele)*

CIB heeft meerder productiegroepen, onderscheiden o.b.v. leeftijd (werken in modules)

Wok – Zigzag – verschillende percussiegroepen

Iedereen die een motivatiebrief schrijft, mag meedoen.

Meer en meer concurrentie, ook binnen CIB

Focus op proces en groepsvorming

De docenten kiezen niet wanneer het proces afgelopen is

Verschillende begeleiders met nieuwe invalshoeken is positief.

Meestal worden er als begeleiders een jongen en een meisje bij elkaar gezet

Aanpak met de productiegroep 'Wok':

Vrije keuze rond thema, verhaal, technieken,...

De spelers kozen voor te werken rond een verhaal.

Drie basiselementen moesten beslist worden: wie, waar, tijdstip.

Tip: boek "van idee tot voorstelling"

Duur:

- Eerste jaar: anderhalf uur oefenen per week op een vast moment (goed voor groepsvorming om elkaar wekelijks te zien)
- Tweede jaar: drie uur oefenen één keer om de twee weken

Het plannen van een try-out zorgt voor een druk om te spelen en duidelijkheid over wanneer de voorstelling af moet zijn.

Discussiepunten:

1) Waarom wordt vaak ervaren dat de voorstelling te lang is?

- Het gaat om een democratisch proces (veel eigen keuzes)
- Je wilt de mogelijkheid bieden dat iedereen aan bod komt en die acts moeten ook nog met elkaar verbonden worden

Tips:

- Tempo bepalen na doorloop
- Veel acts samen laten doorgaan, het hoeven zeker niet allemaal solo's te zijn. Gebruik daarbij de ruimte die je hebt.

2) Waar neem je als docent de beslissingen?

Cirkus in Beweging:

Compromissen sluiten met je spelers (vb. over aanwezigheid tijdens trainingen)

Spelers geven een input over het verhaal en de docenten werken het uit.

De eerste producties mogen cliché zijn. In volgende producties durven de spelers meer.

Als docent knopen doorhakken en proberen de spelers hierin mee te krijgen.

Probeer uitgangspunten van de deelnemers respecteren, maar durf ook zeggen als je iets niet goed vind.

Bij weerstand: accepteer mening van de spelers, het is immers HUN voorstelling.

Proces doormaken is leuk. Maar als je een groep van twintig kinderen hebt, duurt het even voor ze zich als 'groep' gaan beschouwen. Samen kiezen, praten, bespreken,... Vraag naar de mening van de spelers.

Één jaar investeren in de voorbereidingen door groepjes te maken. Wie werkt aan het decor, aan de kostuums, aan de muziek,...? Zo heeft de groep gedeelde verantwoordelijkheid.

Gastdocenten/coachen zijn interessant omdat je groep er anders naar kijkt, dan naar jou.

3) Hebben Nederlandse circusdocenten meestal een theaterachtergrond?

Nee, de meesten komen zelf uit het jeugd circus. Mogelijkheid om theaterdocent als bijkomende opleiding te volgen. Dat bestaat in Vlaanderen niet.

Opleidingen en stages kunnen in Vlaanderen ondersteund worden via het circusdecreet.

Besef dat productiebegeleiders niet alle technieken onder de knie hebben zoals dans, theater,...

Tip: gastdocenten contacteren (zie expertenpool die het Circuscentrum heeft opgesteld)

4) Voorwaarden CIB

Sinds vorig jaar is er een aanloopproductiegroep. Daarin wordt gewerkt aan présence en techniek.

Daarnaast wordt aangemoedigd om naast de productiegroep ook andere lessen te volgen (vb.

Circustheater)

Een aanloopjaar wordt aangeraden aan ateliers met een startende productiegroep, vooraleer ze een aanvraag indienen. Zo wordt voorkomen dat er geld wordt gegeven, zonder dat er effectief een productie komt.

Er heerste discussie over het al dan niet nieuwe deelnemers laten instappen in een reeds bestaande productiegroep.

Om een specialisatieles te mogen volgen, moet de deelnemer wel 2 jaar multicircus hebben gevolgd.

5) Moeten de spelers van de productiegroep betalen om mee te doen?

Ja, 75€ per jaar, excl. weekendjes weg en dergelijke. Daarnaast kunnen ze lessen volgen aan een korting van 50%.

Verklaring:

Viewpoint is een specifieke (theater) techniek omtrent het denken over en gedragen ten opzichte van bewegingen en gebaren.

9 viewpoints

- Time
 - Tempo: hoe snel of traag een beweging op scène gebeurt
 - Duration: hoe lang een beweging plaatsvindt
 - Kinesthetic Response: een spontane reactie op een stimulus buiten onszelf (niets negeren)
 - Repetition: herhaling van een interne of externe beweging
- Space
 - Architecture: architectuur van de ruimte (lijnen, lampen,...)
 - Spatial Relationship: hoe verhoud ik me tot de ruimte en tot de andere spelers?
 - Topography: looppatroon in de ruimte (vloerpatronen)
- Shape
 - Shape: rechte lijnen, ronde vormen,...
 - Gesture: dagdagelijks of expressief

Oefeningen:

- Loop in rechte lijnen en vul de hele ruimte met de volledige groep
- Tempo opdrijven tot hoogtepunt en dan proberen gezamenlijk te stoppen
- Bij klap kijk naar rechts, links, boven of onder (kinesthetic response)
- In x aantal tellen gaan liggen en weer rechtstaan (tempo)
- Met 5 langs elkaar in een denkbeeldige "baan op de vloer" gaan staan. Binnen de lengte van die baan mag je bewegen. Reageer op elkaars bewegingen door te stappen, rennen, vallen, springen of stoppen (aanvoelen en luisteren)
- Spatial Relationship: iemand staat in de ruimte. De anderen proberen spanning te creëren door om de beurt erbij te gaan staan.
- Dezelfde oefening, maar nu mag je ook zitten of liggen
- Je hebt een opstelling. Wissel van plaats met een ander in x aantal seconden
- Wandel in groep en maak een kluitje of diagonale lijn of cirkel (eerst klapt de begeleider in de handen, daarna niet meer)
- Dezelfde oefening in kleinere groep. Maar nu mag je ook rennen, springen of vallen
- Werk in 4 groepjes met je lichaam rond een bepaalde vorm (shape)
 - Ronde vormen
 - Rechte lijnen
 - Alledaagse gedragingen
 - Expressieve gedragingen
- Elke persoon van het groepje experimenteert met de vorm die aan hun groepje is opgedragen en elk individu verzint er drie. Ieder kiest twee bewegingen om aan de groepsgenoten te leren. Maak de bewegingen aan mekaar tot een routine. Toon aan mekaar. Varieer in tempo en herhalingen.

- Open viewpoints: spatial relations on the floor. (5 of 6 mensen op de vloer, de anderen kijken). Alle bewegingen die tot nu toe gebruikt en getoond zijn mogen geïmplementeerd worden. Reageer op anderen en gebruik de ruimte.

Gebruik bij productiegroepen:

- Onbewuste, dagdagelijkse gebaren bewust inzetten op scène
- Elkaar aanleren, herhaling
- Niet op telling of ritme bewegen maar reageren op een impuls van jezelf of een ander of de omgeving (licht, muziek,...) → wat je doet, is nooit fout
- Door deze techniek te hanteren, creëer je snel een eenheid

Uitwisseling/ debat “Dramaturgie en circus-jongeregroepen” (Celine Buren)

Achtergrond:

Ervaring als acrobate, dramadocent en dramaturge voor diverse theater- en dans gezelschappen in Nederland

Wat doet een dramaturg?

Dramaturg is iemand die een regisseur of eventueel een collectief helpt bij het proces van idee, of tekst naar een voorstelling. Een dramaturg denkt mee en helpt keuzes maken over hoe een bepaalde inhoud in een betekenisvolle vorm te gieten. Dit gesprek levert een concept, een idee over hoe de voorstelling er **in grote lijnen** uit gaat zien. Dit concept kan heel vastomlijnd zijn, maar dat hoeft niet. Als dat concept zich gevormd heeft en er gewerkt wordt op de vloer, houdt de dramaturg in de gaten of het materiaal dat er tijdens repetities gemaakt wordt past binnen het geformuleerde idee. En als dat niet zo is, of dat erg is of het concept aangepast moet worden.

Dramaturgie oorspronkelijk vanuit toneel, vanuit de tekst. In het theater zie je een ontwikkeling naar mengvormen van kunsten, en dramaturgie heeft zich daaraan aangepast. De verschillende componenten, tekens, zoals acteren, tekst, beeld, muziek/geluid, dans, helpen tot één geheel te smeden. Kan een verhaaltje zijn, maar daarnaast ook de dynamiek van de voorstelling in de gaten houden en kijken naar de spanningsboog van een voorstelling.

De afgelopen twintig, dertig jaar zie je dat ook bij dans en mime steeds meer gebruik wordt gemaakt van een dramaturg, een meer recentelijk ook bij circus, omdat dit zich ook meer ontwikkelt richting een theatervorm.

Werkmethode

Wil deze workshop gebruiken om je bewust te maken op wat voor manieren je aan een voorstelling kunt werken –ook kijkend naar hoe je collega’s werken, en je handvaten te geven, in de vorm van een werkmodel, om je proces te structureren.

Voor het werkmodel ga ik uit van de werkwijze zoals die gebruikt is bij de voorstelling IXUS van Circus Elleboog aangevuld vanuit mijn kennis en ervaring. Deze voorstelling omdat werkstructuur zeer aansluit bij mijn eigen werkpraktijk, daarnaast praktisch, ik ken de regieassistent dus die kon me meer vertellen over hoe en wat. Ik ga dit werkmodel proberen zo bruikbaar mogelijk te maken voor verschillende startpunten.

Verschillende manieren om het maken van een voorstelling te benaderen.

- Beginpunt/richtlijn trucjes, daar volgorde in of verhaal omheen
- Vanuit dans: beweging. Spelen met lichaam tov ruimte en andere lichamen; met dynamiek, aantrekken-afstoten, expansion-contraction.
- Vanuit een inspiratiepunt, bijv een beeld, een gedicht, een situatie.
- Vanuit een verhaal of een concept.

Vraag: wat is je basis bij het maken van een voorstelling? Eerst de trucjes of eerst een idee?

Structuur

Een versie van het Well-made play model als basis voor elke voorstelling. Wellmade play komt uit toneel, is structuur van een verhalende voorstelling.

Expositie – motorisch moment – ontwikkelingen en complicaties – crisis/climax – afwikkeling

Voorbeeld.

Ziet altijd: beginsituatie, ontwikkeling, hoogtepunt, afwerking. Ook in meest abstracte voorstelling. Hoogtepunt vanaf driekwart van voorstelling. Kan moeilijkste trucje zijn, meeste visuele spektakel, heftigste gedeelte van een verhaal.

Als je alleen trucjes doet en niet een thema of verhaal, kun je volstaan met bovenstaand schema. Daarnaast moet je kijken naar dynamiek: snelle en langzame stukjes afwisselen, verschillende sferen, lang en kort. Zorg voor voldoende afwisseling, maar hoed je voor teveel overgangen of te veel te grote extremen. Dit zorgt voor onrust.

Dit geldt voor elke werkwijze.

Stappenplan

Als je niet de trucs maar een overkoepelend idee als basis neemt, stel ik een werkproces voor met de volgende stappen.

1. Voorbereidende fase

Nadenken over wat je beginpunt is, wat je basisidee is.

Belangrijke vragen: Wat wil je zeggen? Waar ligt jouw noodzaak om iets te vertellen? Wat zit jou dwars? Wat vind je erg? Wat vind je mooi? Wat vind je belangrijk om te delen?

Vanuit daar bedenken in wat voor vorm je dit thema of onderwerp kan/wil gielen.

Dit kan een situatie zijn, een 'toneelstukje' met een ontwikkeling, het kan een schilderij zijn, een thema, een gedicht, enzovoorts.

Dit hoeft geen af verhaaltje te zijn, maar je moet het wel goed leren kennen, de mogelijkheden ervan bekijken, en helder krijgen wat je uitgangspunt precies is, zodat je dit ook naar de performers toe kan vertalen.

Ga even uit van een thema, en een daaruit voortvloeiend idee.

VB IXUS

Concept verhaal over volkje uit een andere van de onze afgesloten wereld. Eerst nog wel in relatie tot onze wereld (in de stofzuiger, koelkast etc), dat later weer losgelaten.

Het thema waar vanuit gewerkt werd was jezelf kunnen zijn in een wereld die je probeert te onderwerpen aan uniformiteit.

VB Jan Daems

Voorstelling op Schiermonnikoog met studenten van de circusschool. Begonnen vanuit slaapliedjes die slecht aflopen. Was in de uiteindelijke voorstelling niet meer herkenbaar, maar werkt wel als leidend principe.

2. Werken op de vloer.

Experimenteren op twee gebieden.

1: circustechnieken uitproberen en oefenen

2: vanuit concept oefeningen doen met performers, improviseren, om tot een collectief bewustzijn te komen van wat concept/onderwerp is/behelst.

3. Op gebied van circustechnieken experimenten vastleggen. Dus kiezen welke trucs gebruikt gaan worden en in welke volgorde ongeveer. Vaak een opbouw in moeilijkheid/spektakel
Vanuit de conceptuele kant: schiften in uitgetroefde materiaal uit oefeningen. Beginnen met lijn erin aanbrengen en geslaagd materiaal meer vorm geven. Een grove volgorde aanbrengen, dingen uitwerken, groepsscènes vormgeven.

4. Volgorde verder vaststellen.

Theateraspect over circusaspect leggen. Hoe vallen de trucs binnen je theatrale lijn?

Begin maken om scènes en acts achter elkaar zetten en doorlopen te doen.

In deze fase zit een belangrijk gedeelte van mijn werk als dramaturg. Ik noem het zelf de post-it methode.

Hierbij schrijf je op afzonderlijke briefjes de verschillende scènes en acts die je hebt, en ga je schuiven met de briefjes tot je een volgorde hebt die een eigen logica heeft, een goed dynamiek heeft, afwisseling maar ook een lijn maakt.

Soms is het nodig om ook binnen acts afzonderlijke kaartjes te maken om ook daarmee te kunnen spelen.

De lijn van je concept moet als het goed is als lijdraad fungeren voor de keuze van de acts en scenes, en aan de andere kant geven acts en scenes vorm aan een 'verhaallijn'.

Er kan hier ook materiaal sneuvelen omdat het niet in het geheel past. Als een scene of trucs écht te tof is zal je aan je verhaallijn moeten rommelen zodat het er wél in past.

Dit werkje is geen exacte wetenschap, er komt ook veel intuïtie bij kijken.

5. Honderd keer doorlopen.

Afregisseren, puntjes op i's. De globale volgorde staat vast, maar al doorlopende kan duidelijk worden dat je nog iets mist of dat dingen echt niet werken. Dynamiek en dramaturgische lijn finetunen, en lijn en materiaal erin stampen.

Hoe hierop variëren door vanuit een verhaal te beginnen, vanuit een thema, en vanuit dans-/abstracte methoden/structuren? Afhankelijk van de tijd.

Hoe werk je zelf?

Probleem: enerzijds mooie kloppende voorstelling, anderzijds kinderen die coole trucjes willen doen die niet perse bij thema/geheel passen, én iedereen genoeg te doen geven.

Welk belang is groter: een goede voorstelling neerzetten of een didactisch proces? Werkwijze is daarvan ook afhankelijk.

Tips en tricks

Gebruik maken van bewegingsstructuren helpt vaak enorm om lijn aan te brengen, ervoor te zorgen dat iedereen iets doet. Trucs met een of weinig mensen kun je zo afwisselen met 'beeldvullende' scènes en dat is heel goed voor je dynamiek.

Dit hoeven geen ingewikkelde dansen te zijn. Pas je choreografieën aan aan het niveau van je performers.

Sowieso: probeer een goed midden te vinden tussen voor de performers uitdagende trucs en wat ze wel kunnen uitvoeren. Wat mij betreft: liever een truc die gebakken zit en waarbij je kunt werken aan bijv. simultaneïteit, details en strakheid, dan iets wat net boven iemands macht is.

OPPASSEN MET MUZIEKGEBRUIK Zie op veel filmpjes korte stukjes muziek die in- en uitgedaemd worden. Maakt de boel rommelig, verpest spanningsboog. Niet meer doen!!

Mise en place integreren in situatie. Maak er iets van.

Max 1 uur en een kwartier, tenzij je van héél goede huize komt. Denk aan de spanningsboog van je publiek.

Installatie maken waar mensen doorheen kunnen lopen.

Discussiepunten:

1) Is het mogelijk om fase 1 met de spelers te bespreken?

Ja, indien docent al nadenkt over beginpunt. Hoeft niet, maar als je als docent iets meer boven de materie staat, kan dit de spelers helpen. Een te open vraag is moeilijk voor spelers. Ze hebben vaak kadering nodig. Iets aangeven als vorm van veiligheid voor de spelers

Voorbeeld: verhaal als basis? Groep mee laten beslissen a.d.h.v. theaterimpro, emoties, foto's, post-its,...

Rolletje laten vertolken dat vooraf bepaald is? Nee! Je biedt als begeleider een kader aan, niet de volledige inhoud van de rol. Hou rekening met de zwaarte van het kader

Voorbeeld: spelers laten brainstormen en dat dan als docent uitwerken. Er kunnen heel interessante ideeën van de spelers zelf komen.

Elleboog: spelers worden gekozen na audities op basis van een reeds bepaald concept

Belang van betrokkenheid: als ze het niet geheel zelf maken, is het niet van hen.

Startpunt bijvoorbeeld 'liefde' als idee en daarop reacties vragen. Ieder geeft er een verschillende invulling aan

Reacties zijn afhankelijk van manier van aanbrenge

Verkoop aan de groep dat het hun ideeën zijn

Voorbeeld: kijk, we gaan Hamlet doen, wat vinden jullie daar leuk aan?

Hou het belang van mooie voorstelling voor ogen

Losse tips en tricks:

- Gebruik bewegingsstructuren die voor iedereen mogelijk zijn
- Zoek een middenweg tussen uitdagende en haalbare trucs.
 - Didactisch einddoel? Moeilijkere trucs laten doen
 - Voorstellingsboog? Makkelijke acts die goed, strak en/of simultaan zijn toont mooier
- Let op met muziekgebruik. Hoe staan de muzieknummers t.o.v. elkaar?
- Kijk of je de 'mise-en-place' kan integreren in de situatie? Materiaal/decor opzetten en afbreken integreren in de voorstelling (theatraal maken)
- Beperk je voorstelling tot max. een uur en een kwartier
- Installaties/acts maken op verschillende plaatsen in de ruimte (laat het publiek bijvoorbeeld rondlopen in de ruimte)
- Betrek andere disciplines (dans, theater,...)

Discussiepunten/vragen:

1) Hoeveel kost het inhuren van een dramaturg?

Dagprijs Céline 250€

2) Kan je een dramaturg inhuren enkel voor finetuning?

Regisseur coacht het spelniveau, behandelt minder het onderliggend idee

Dramaturgen lossen het niet voor je op, maar houden je wel een spiegel voor: terugkoppeling over wat de voorstelling gaat

3) Wat is het beginpunt van bijvoorbeeld Tocolosj (Mechelen)?

Oefeningen omtrent het brainstormen over een thema (kranten, associaties maken, woorden opschrijven,...)

Het kader is in dit geval: "waar willen jullie het over hebben?"

Als docent een voorstelling met spanningsboog maken OF vanuit de groep werken.

De kern = je begint 'ergens'

Idee: wc's. Dan concretiseren (wie, wat, waar). Fase 1 is volledig met de groep bepaald

Celine: groep in het proces meenemen/intensief proces/tijdsdruk

Interessant om de visie van Céline te vergelijken met de visie van Bert en Frederique. Zij gaan niet uit van een verhaal. Wat is hun onderliggend idee? Puurheid; performance arts

Zondag 19 juni

Warming Up

Klap ritmisch doorgeven > ontvangen, omkijken en doorgeven. Eventueel samen klappen en dan doorgeven.

Spelleke van Mieke, iedereen op een rij met heel strak schouder aan schouder. Rechterhand uitsteken, linkerhand uitsteken, hurken, omduwen (domino effect)

Doe workshop Kevin Brooking – Regie, theater & spel met circus-objecten

Het onzichtbare zwaard (/ballon, jojo, frisbee, etc)

Zoeken van je centrum om stevig op het toneel te staan.

Ontdekken van krachtige punten in je lichaam die krachten afleiden naar de grond, dus stevige basis voor acrobatiek.

Daarmee experimenteren en een act maken met het thema geboorte.

Uitdeellijst met inspiratietips.

Doe workshop Lars Senders – Circus & theater: ruimtegebruik, podium presence (clownerie)

Lars Senders

De Inbreker, een verteller speelt een rol en vertelt wat hij ziet en gebruikt, de anderen vullen deze verbeeldingen in.

Het koor, bewegen over het toneel als groep en soms iemand eruit vallen/gooien/stappen om iets solo te doen.

In duo's elkaar regisseren met een simpel truukje.

Nabeschouwing (Peter & Rosa)

Wordt bezorgd aan deelnemers:

- evaluatieformulier
- deelnemerslijst met hun contactgegevens
- vragenlijst Sanne (+ waar is filmmateriaal van je productiegroep te vinden?)
- verslag van het weekend + de discussies
- creatieschema + formules + post-its

Pluspunten	Minpunten	Tips voor volgende editie
Boeiend/ veel bijgeleerd / nieuwe bagage	Presentatie Céline te lang, kern was immers al lang duidelijk	Vervolg breien op de voorbije workshops (concreter, gericht)
Nieuwe input / inspiratie / bewustwording / energie om met de info aan de slag te gaan / smaakt naar meer	Praatmomenten weken soms af van het onderwerp – discussies verzandden	INHOUD: Inkleding – lichtplan – muziekgebruik en de effecten daarvan – scenografie – mimecircus – theater linken aan specifieke circustechniek –...
	Sommige dingen werden met te veel woorden benoemd (beknoper mocht)	Filmpjes elk vrij moment tonen (niet inplannen in werktijd)
Uitwisseling Vlaanderen – Nederland	Discussies mondden soms uit in 'eigen gelijk willen aantonen'	Speelmoment met z'n allen
Open communiceren	Het concrete 'maken' (zoals in de workshop van Bram) miste ik in de andere workshops	Meer tijd nemen voor elkaar te coachen
Verschillende manieren van aanpak	(Te) veel mensen bij de	Groepen uitnodigen met behoefte aan

kunnen bespreken (proces versus product)	workshop van Bram	coaching en feedback (= tastbaarder) "waar moet aan gewerkt worden?"
Getuigenis Frederique en Bert	'korte' filmpjes projecteren	Linken aan Circo Circolo? Te druk
Samenwerking – met elkaar experimenteren - elkaar coachen	Post-its niet behandeld	Twee uur was soms te kort voor een workshop (soms kwam er net dan een discussie op gang)
Afwisseling tussen doe-workshops en presentaties	Op vrijdag later begonnen	Jouw 'rol' in coaching aan bod laten komen / hoe feedback geven naar jongeren toe?
Veel zelf doen / praktische uitvoering (vb. workshop Lars, Roos en Bram)		Deelnemers coach-the-coach worden productiegroep (zoals workshop Bram)
Juni = goede periode		In kleine groepjes 'onderling' uitwisselen tussen verschillende ateliers: - open space model - fase 1: 'conceptfase' bespreken - case bespreken - problemen, ideeën, aanpak - hoeveel laat je de deelnemers zelf beslissen? (max. ervaring uithalen)
Vol programma / intensief		Discussie met gespreksleider: parafaseren, wat is het concrete vraagstuk hier?
Goed georganiseerd (inhoud, catering, timing,...)		Hoe werken met groepen? Vb handstand aanleren (tip: zie expertenpool voor gastdocenten)
		Kennismakingsrondje